

2007, ANY DE LA CIÈNCIA A BARCELONA
1307-2007, aniversari de l'estada del filòsof Ramon Llull a Bugia (actual Bejaia), Algèria

Ramon Llull (1232-1316) és un cas paradigmàtic de la trobada de cultures que es va produir a l'edat mitjana. Llull va dur a terme un projecte molt personal, de caire religiós, intel·lectual i polític, d'un abast extraordinari. La seva vida va ser intensa i apassionada com poques. Va ser alhora un intel·lectual i un escriptor, però també un activista capaç de viatjar en missió a l'Orient Pròxim o al Magreb, en un moment en què l'eclosió científica musulmana era destacada i multiforme. Matèries diverses, com la medicina, la geometria, l'astronomia o la mecànica, van ser desenvolupades amb brillantor pels àrabs, que van crear en aquella època noves disciplines, com ara l'àlgebra i la trigonometria, i van idear mètodes per millorar la cartografia.

Llull no tan sols va entrar en contacte i va polemitzar amb els savis i pensadors musulmans del moment, sinó que, a més, es va acostar als poders polítics i eclesiàstics més importants d'Occident: Roma, França, les repúbliques italianes i la Corona d'Aragó. D'altra banda, la seva producció, escrita en català, llatí i àrab, és fabulosa: 260 títols sobre les matèries més diverses.

Segons l'experiència de Llull, el diàleg no era solament l'intercanvi de posicions i la definició de semblances i diferències, sinó també un enfrontament epistemològic a través del qual es podia avançar i anar més enllà d'una disputa d'autoritats. Per aquesta raó, va crear un mètode, influït en part per l'art combinatòria musulmana, que el místic mallorquí va desenvolupar d'una manera creativa i nova: l'Art lull·liana. L'Art fonamenta totes les branques del coneixement i hi permet un accés directe. La seva condició de mètode de mètodes, per damunt de qualsevol forma doctrinal prèvia, li confereix un poder culturalment neutre com a eina de persuasió racional.

A l'entrada del segle XXI, a causa precisament de l'aferrissament dels conflictes, han aparegut diverses propostes que incideixen en la necessitat d'un major coneixement i d'una millor percepció mútua entre les dues ribes mediterrànies. Projectes com els intercanvis d'estudiants universitaris i d'artistes, el reforç de programes per a la formació o el desenvolupament tecnològic, l'establiment de xarxes entre instituts per a la recerca en ciències humanes i la importància d'Internet en són una bona prova. Així doncs, la commemoració d'aquest aniversari lull·lià adquireix una nova dimensió en el marc del Procés de Barcelona, atès que avui és més necessari que mai impulsar el diàleg entre les cultures i entre els individus.

SEMINARI - Sessions

24 d'abril

8.30 – 9.00 *Acollida de participants i recollida d'acreditacions*
Lloc: Institut Europeu de la Mediterrània (Girona, 20)

**9.00 – 11.00 INTUÏCIÓ I RAÓ A DEBAT: PENSAMENT SUFÍ,
ORTODÒXIES I RACIONALISME**

President: **LUCIO GUERRATO**, director executiu de la Fundació Euromediterrània Anna Lindh per al Diàleg entre Cultures

Ponents: **EDGAR MORIN**, filòsof i sociòleg, fundador de l'Association pour la Pensée Complexe

ANNEMARIE C. MAYER, doctora en teologia catòlica, Institut de la Recerca Ecumènica, Universitat de Tübingen, Alemanya

MUSTAPHA CHÉRIF, filòsof i islamòleg, especialista en el diàleg de cultures

Hi intervenen: **MARIBEL FIERRO**, investigadora, Consejo Superior de Investigaciones Científicas

DJAMIL AÏSSANI, Universitat de Bejaia, membre fundador de l'Associació Matemàtica Algeriana

FATIHA BENLABBAH, catedràtica de llengua espanyola, Universitat Mohamed V, Marroc

11.00 – 11.30 *Pausa cafè*

**11.30 – 13.00 LA CIÈNCIA MEDIEVAL I NOSALTRES: MEDICINA,
ASTRONOMIA, MATEMÀTIQUES**

President: **JORGE WAGENSBERG**, director de l'Àrea de la Ciència i el Medi Ambient de la Fundació "La Caixa", Cosmocaixa

Ponents: **JULIO SAMSÓ**, catedràtic d'estudis àrabs i islàmics, Universitat de Barcelona

MIQUEL FORCADA, historiador de la ciència àrab, professor d'estudis àrabs i islàmics, Universitat de Barcelona

Hi intervenen: **DJOUDI MERABET**, rector de la Universitat de Bejaia (Algèria)

MERCÈ VILADRICH, arabista i membre del Consell Assessor de l'Institut Europeu de la Mediterrània

13.15 Inauguració oficial del seminari i visita comentada de l'exposició
Raymundus Christianus Arabicus
(Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, carrer del Bisbe Caçador, 3, pl. Sant Just)

SENÉN FLORENSA, director general de l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed)

LUCIO GUERRATO, director executiu de la Fundació Euromediterrània Anna Lindh per al Diàleg entre Cultures

ALFONS MARTINELL, director general de Relacions Culturals i Científiques, Agència Espanyola de Cooperación Internacional

JOSEP LLUÍS CAROD ROVIRA, vicepresident de la Generalitat de Catalunya

16.00 – 17.30 LLENGÜES I TRADUCCIONS: EL CONEIXEMENT I LA TRANSMISSIÓ

President: **ANTONI MIR**, director de la Casa de les Llengües, Generalitat de Catalunya

Ponents: **MANUEL FORCANO**, escriptor i hebraïsta
ALBERT SOLER, professor de literatura medieval, coordinador del Centre de Documentació Ramon Llull, Universitat de Barcelona

Hi intervenen: **LLUÍS CIFUENTES**, professor de literatura medieval, Universitat de Barcelona

DARÍO MARIMÓN, coordinador de la Fundació Tres Culturas del Mediterráneo

JUAN MANUEL CID, responsable de relacions internacionals, Fundació Legado Andalús

17.30 – 18.00 *Pausa cafè*

18.00 – 19.00 LA FAULA I L'AL·LEGORIA EN EL PENSAMENT POLÍTIC I MORAL

President: **XAVIER BRU DE SALA**, escriptor

Ponents: **TASSADIT YACINE**, etnòloga, École des Hautes Études en Sciences Sociales, París

LOLA BADIA, catedràtica de literatura catalana (UAB), coordinadora del Centre de Documentació Ramon Llull

Hi intervenen: **ÀLEX SUSANNA**, director de la Fundació Caixa Catalunya

MARGARIDA ARITZETA, professora de teoria literària, Universitat Rovira i Virgili.

25 d'abril

**09.30 – 11.00 REFLEXIÓ FINAL
DE L'ARS LULLIANA A LA CIÈNCIA CONTEMPORÀNIA:
UN FUTUR A COMPARTIR**

President: **FEDERICO MAYOR ZARAGOZA**, exdirector de la UNESCO, director de l'Aliança de Civilitzacions

Ponents: **AHMED DJEBBAR**, expert en ciència àrab, professor de l'Université des Sciences et Technologie de Lille 1

ALEXANDER FIDORA, Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana, Universitat Autònoma de Barcelona

Hi intervenen: **JOAN SANTANACH**, professor de la UB

VÍCTOR PALLEJÀ, islamòleg, professor d'història de les religions, Universitat d'Alacant

SEBASTIÀ ALZAMORA, poeta, escriptor i crític literari

11.00 – 11.30 *Pausa cafè*

11.30 – 13.00 **RAMON LLULL I EL DIÀLEG ENTRE CULTURES: ELS CAMINS DEL PENSAMENT ACTUAL**

President: ANTONI ROCA, president de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, Universitat Politècnica de Catalunya

Ponents: JEAN DANIEL, escriptor, editorialista i fundador de *Le Nouvel Observateur*
JOSEPH MAÏLA, exrector de l'Institut Catholique de París, director del Centre de Recherche sur la Paix

MOHAMED ARKOUN, professor emèrit d'història del pensament islàmic, Université de la Sorbonne, París

Hi intervenen: PEDRO MARTÍNEZ MONTÁVEZ, arabista, professor emèrit de la Universidad Autónoma de Madrid

JERÓNIMO PÁEZ, director de la Fundación Legado Andalusi

ENRIC OLIVÉ, director de la Càtedra UNESCO per al Diàleg Intercultural a la Mediterrània, Universitat Rovira i Virgili

ISAÍAS BARREÑADA, Casa Àrabe, Madrid

13.00 – 13.30 **SÍNTESI I CLOENDA:**

SENÉN FLORENSA, director general de l'IEMed

MARIA-ÀNGELS ROQUE, directora d'estudis de cultures mediterrànies de l'IEMed

VLADIMIR DE SEMIR, comissionat Barcelona Ciència 2007

DIRECTORS DEL SEMINARI:

Maria-Àngels Roque (maroque@iemed.org)

Senén Florensa

Us preguem de confirmar la participació per telèfon o correu electrònic a Patricia Álvarez: 93 244 9850 o estudis2@iemed.org.

PLACES LIMITADES